

KÖTTER TAMÁS Írás a falon

„Gyerekkorunk megbosszulja magát”
(Tristan Tzara: Egy egész élet)

Miután sikeresen lediplomáztam, nem kis szerencsével egy ügyvédi irodában helyezkedtem el mint ügyvédjelölt. Senki ne gondoljon valami nagy dologra, ez egy egészen kicsi iroda volt. Nem voltak olyan nagy pereink és híres, vagy inkább hírhedt ügyfeleink, mint azoknak az ügyvédeknek, akiket a híradókban és mindenféle jogi kérdésekkel foglalkozó műsorokban, meg persze az amerikai filmekben láthatnak. Az én főnökömet soha, egyetlen alkalommal sem kérdezték meg a riporterek, hogy erről vagy arról a jogi kérdéstről, törvényjavaslatról vagy ítéletről mi a véleménye. Amolyan *a család ügyvédje* volt, akit a szülők a tyúkperikkel és más ügyes-bajos dolgaikkal együtt hagytak a gyerekeikre. Ennek ellenére szerencsésnek éreztem magam, hogy vidéki létemre Pesten találtam állást, és amikor hazautaztam a szülővárosomba, Győrbe, büszkén mutogattam az otthon maradt barátoknak, ismerősöknek és családtagoknak a frissen kiállított igazolványomat. „Még a bírók is nagy tisztelettel beszélnek velem, ügyvéd úrnak szólítanak, és külön kapun engednek be a bíróságokra”, hencegtem státuszom és igazolványom jelentőségével.

Alig kóstoltam bele a bojtáréletbe, bíróságon talán, ha egy tucatszor jártam, és még csak néhány tyúkperben mondtam perbeszédet, amikor az egyik volt gimnáziumi osztálytársnőm, akibe akkoriban szerelmes voltam, reménytelenül szerelmes, váratlanul felhívott, és arra kért, ha legközelebb hazamegyek, ugorjak fel hozzá, mert szeretné kikérni a tanácsomat valami jogi ügyben. „Nagyon fontos lenne”, búgta a telefonba, és mivel a számomra oly kedves hangtól félig kábultan hallgattam, még hozzátette: „Nagyon régen találkoztunk, olyan jó lenne újra látni téged”. Miután felocsúdtam a kábulatból, természetesen azonnal biztosítottam róla, hogy a következő hétvégén mindenképp meglátogatom, mert úgyis hazamegyek – noha eredetileg nem így terveztem.

A következő napok azzal teltek, hogy felidéztem Vivienrel kapcsolatos kamaszkori emlékeimet, és merész terveket kovácsoltam. Ha csak egyetlen alka-

lommal is, de valamikor harmadikos korunkban egy házibulin csókolóztunk, amit soha nem múltó, ugyanakkor fájdalmas emlékként őrzök azóta is. Eléggé részegek voltunk már, én legalábbis az voltam, és szerintem ő is sokat ihatott, mert utólag visszagondolva, akárhogy szeretném is, mással nem nagyon tudom magyarázni a viselkedését. Éjfél körül valaki betette a magnóba a *The power of love*-ot, én pedig, megelőzve mindenkit, felkértem Vivient. Tudom, ez ma már hihetetlenül hangzik, de a bús nyolevnanas években, a hanyatló és rohadó Kádár-rendszerben, amelyet egy kamasz számára a házilag fehéritett répa-farmerek, kazettás magnók és a Modern Talking szirupos zenéje oly szívszaggató módon jelképezett, mindig a lassúzás volt az est csúcspontja. Ez volt az az alkalom, amikor a nyakat átculcsoló kéz, a vállra hajtott fej és a nyugodt, angyali kifejezés, amely ilyenkor kivétel nélkül mindenki, még a leggonoszabbak és legérzékletlenebbek arcát is előntötte, többet mondott el az érzésekről, és könnyebben talált utat a másik szívéhez, mint ezer kimondott szó.

Magam is meglepődtem, hogy tánc közben Vivien nem tart el magától, ahogy a hozzá hasonlóan szép, ezért számomra elérhetetlen lányoktól megszoktam. Szorosan hozzám simult, és hagyta, hogy az arcomat puha és selymes hajába temessem. Így billegtünk már egy ideje – mert valójában a lassúzás jobban hasonlított két összekapaszkodott részeg óvatos toporgásához, mint igazi tánchoz –, amikor a „Cause I am your lady / And you are my man”-nél váratlanul megcsókolt.

Sajnos, bármennyire szerettem volna, a csoda – mert ezt a csókolózást én gyerekfejjel csodának fogtam fel – sem azon az estén, sem később nem ismétlődött meg. Vivien az eset előtt és után is, sőt, ha jobban meggondolom, a gimnáziumi időkben mindvégig idősebb férfiakkal, főleg sportolókkal járt. Csupa nagydarab, izmos, bajuszos férfival, akik Duran Duran frizurát meg tépőzáras Puma cipőt viseltek, és nagy ívben szartak az olyan „kisfiúkra”, mint én. Vékony, ványadt kamasztetem nyilvánvalóan szármalmas látványt nyújtott a szemükben, már ha egyáltalán tudomást vettek a létezéséről. Barátom is csak egy volt, vele hétvégenként azzal ütöttük agyon az időt, hogy a belvárosban lófráltunk, és a kirakatokat nézegettük, vagy rendszámokat gyűjtöttünk az autópálya mellett. Szóval a társadalmi életemben sem volt semmi érdekes, nyilván azért, mert valójában nem is volt.

Az utazást megelőző napokban sikerült meggyőzőn magam, hogy friss doktori címem, lehangoló jogi tudásom és immár férfias megjelenésem birtokában – amely majd kétségtelenül nagy hatással lesz rá – sikerül felélesztenem annak az éjszakának gyorsan fellángoló, de sajnos ugyanilyen gyorsan el is lobbanó tüzét. Azon az éjszakán Vivien, miután vége lett a számnak, kiment a vécére, én meg csak álltam ott, és éreztem, hogy minden szem rám szegeződik. „Nahát, ezt el sem hiszem, micsoda mázlista vagy”, veregette meg a hátamat Zoli, az egyetlen barátom és egyben padtársam, de a többiek is, kivétel nélkül mind, egy-egy vaskos tréfa vagy beszólás kíséretében gratuláltak. Természetesen azonnal észrevettem rajtuk, hogy irigyek és féltékenyek, gyenge szövegekkel meg a hangoskodásukkal csak ezt palástolják, de nem érdekelt. Tulajdonképpen Vivien kívül semmi sem érdekelt. Fél óra múlva előkerült ő is. Éppen egy újabb lassú szám következett, a *Forever Young*, amelynek még a többi hasonló dal között is különösen misztikus jelentősége volt azokban az időkben. Immár félelem nélkül léptem oda hozzá, és megérintettem a karját, hogy a finom mozdulattal jelezzem, készen állok rá, hogy az este megkoronázásaként, egyben újszülött összetartozásunk jeleként erre a számra is lassúzzam, és természetesen smároljak vele – olyan vadul smároljak, hogy belesajduljon az ajkam, és elzsibbadjon az állkapcsom. Úgy nézett rám, mint aki kísértetet lát. „Most légy szíves hagyjál, nincs kedvem!”, köpte felém a szavakat, és ösztönösen hátrább lépett.

Bár rövid telefonbeszélgetésünkben Vivien elárulta, hogy még mindig a szüleivel él, titokban azt reméltem, hogy egyedül lesz otthon, így semmi sem zavarja majd a terveimet, szóval újra hittem a csodában. Az a három nap, amely a telefonhívás és az utazás között eltelt, elég volt ahhoz, hogy lázas, romantikus képzelgéseim komoly tervvé érjenek. Szentül hittem benne, hogy Vivienel nemcsak újra egymásra találunk, hanem a mi romantikus filmünk – mert filmszerűen láttam magam előtt a jövőt – ezúttal nem szakad el a csokolózós jelenetnél, és egészen a házasságig pörög tovább.

A legjobb és valójában az egyetlen öltönyömet, egy diplomatakék kétsorosot vettem fel a jeles alkalomra. Amikor a pályaudvaron a vécé rozsdafoltos tükrében ellenőriztem a frizurámat, és megigazítottam a nyakendőmet, az jutott eszembe, hogy olyan vagyok, mint aki esküvőre hivatalos (esetleg temetésre megy).

Nem akartam üres kézzel érkezni, no meg a hangulat miatt is, vettem egy csokor virágot meg egy üveg bort. Na tessék, gondoltam magamban, miközben a taxi visszapillantó tükrében újra szemügyre vettem magam, most meg úgy nézek ki, mint aki lánykérőbe indul.

Vivien és a családja egy lehangoló panelházban élt, hasonlóképpen lehangoló és gusztustalan környezetben. A lépcsőházat a panelházakra oly jellemző fülledt, fémes, olajos szag töltötte meg. A liftet – legalábbis a pesti kollégáihoz képest – meglepően szegényes módon firkálták össze. Természetesen itt sem hiányzott az akasztott ember és az örökzöld *elvonó* (ez úgy jön létre, hogy a felvonó szóból gondos kezek lekaparják az f betűt), de találtam még két horogkeresztet, egy *Zsöci hülye* és egy *Hajrá ETO!* feliratot is – ez utóbbi mentségére legyen mondva, hogy mégiscsak Győrben voltunk.

*

Vivien két puszi után betessékelt egy szobába, amelyet a fal mentén sorakozó koloniálbútorok csöszszévé szűkítettek. Mihelyt beléptem, rögtön láttam, hogy a terveimből semmi sem lesz. Vivien egész családja rám várt. „Az édesanyám”, mutatott rá egy apró termetű, gömbölyded nőre, aki egy tyúkanyó aggodalmas arckifejezésével bámult vissza rám. „Kezeit csókolom”, mondtam, és egy kicsit még meg is hajoltam hozzá. „Jó napot”, felelte szomorú hangon a jóasszony. Továbbléptünk. „Jó napot”, bólintott felém egy meggyötört arcú nő, Vivien nővére. Két szöszki kislány kapaszkodott a lábába. Újabb lépés oldalra. „Üdvözlöm”, tápázkodott fel egy tompa tekintetű férfi. Olyan volt az arca, mint a viaszbábue, amelyet kint felejtettek a napon; a bőre szinte ráfeszült az arcsontjára, a szemgödrei sötét kútként ásítottak, savószínű szemét apró vérerek hálózta be. „Az apukám”. Ennyit közölt Vivien erről az emberről, s mint aki a szükségesnél egy perccel sem kíván több időt tölteni ilyen kellemetlen társaságban, már lépett is tovább. „Tibor, a sógorom.” Egy vigyori, rossz fogú alak volt az utolsó a sorban. Halival köszönt, és feltűnően jó kedve volt, mint később kiderült, minden ok nélkül. Hamarosan előkerült egy nagymama is, de az ő bemutatásával már nem bajlódtak. Igaz, nem is lett volna sok értelme. A feketébe öltözött öregasszony csak magában motyogott, úgy láttam, fogalma sincs, hol van, sem arról, hogy én mit keresek ott. Azt hitte

rólam, hogy valami rokon vagyok, és hiába szóltak rá, újra és újra Olivérnek szólított.

A bor egy csipkével letakart dohányzóasztalra, a virág egy kristályvázába került. Vivien apja vágyakozó tekintettel méregette az üveget, mozgott a szája, a címke feliratát olvasta suttogva.

„Tibor csinált egy kis hülyeséget”, kezdett bele Vivien anyja, miután a családdal szemben, egy padlizsánlila huzatú fotelben elhelyezkedtem. „Nem is kicsit”, szúrta közbe feddő tekintettel Vivien nővére, egyben Tibor felesége. „Hát igen”, vigyorgott Tibor, de csak ennyi telt tőle. Hamarosan megtudtam, hogy ez a félkegyelmű sógor szerencsejáték-függő – „de már foglalkozik vele szakember”, mentegette a felesége –, és hogy kielégítse eme szenvedélyét, kölcsönt vett fel, de a részleteket már nem fizette. „Nincs munkája”, magyarázta az anyósa, „egyáltalán nincs munka”, szólt közbe Vivien apja, de senki sem figyelt rá.

„Tessék, a szerződés”, nyomott az orrom alá egy vaskos iratcsomót Vivien. Na, mondtam magamban, ennek fele sem tréfa, és úgy vettem a kezembe a papírokat, mint valami veszélyes pokolgépet, amely bármelyik pillanatban felrobbanhat. A szöveg egyszerre volt bonyolult és érthetetlen, ahogy azóta is minden banki szerződés. A számtalan pontból, alpontból és lábjegyzetből álló *Szabad felhasználású személyi kölcsönszerződés*-ben egy képletszerű számítás volt a legfélelmetesebb, úgy nézett ki, mint valami bonyolult matematikai egyenlet. A képlet kiagyalói, a saját lelkiismeretük és persze a bankfelügyelet megnyugtatóására, féloldalas lábjegyzetbe szedték össze, hogy az egyes betűk és jelek mit is jelentenek.

Lassan ocsúdva a sokkból, majd fél órán át beszéltem, igyekeztem én is jó bonyolultan fogalmazni, és minden mondatomba szakszavakat keverni. Szóval megjátszottam a komoly jogászt, ami szemmel láthatóan nagy hatást tett az egész családra: mindvégig némán, komor tekintettel hallgattak. Annak ellenére,

hogy a helyzethez képest többé-kevésbé flottul ment a dolog, ez a fél óra inkább hasonlított egyetemi vizsgához, egy nehéz vizsgához, mint egy perbeszédhez a bíróságon. Sokszor azon kaptam magam, hogy kétszer mondok el valamit, dadogok, vagy belezavarodom a mondandómba. Bár tükör híján nem láthattam magamat, éreztem, ahogy az arcom előbb kipirul, majd viharos gyorsasággal tűzpirossá válik a nagy erőlködésben. Szerencsémre a professzorok helyén

ülő családtagok nem tettek fel keresztkérdéseket, és a Z végösszegű számítás sem különösebben érdekelte őket. Inkább arra voltak kíváncsiak, hogy mi lesz a sógorék lakásával, amelynek fele, ahogy ez már a házasságoknál lenni szokott, Tibor nevéen volt. „El fogják árverezni a lakást?”, kérdezte riadt hangon Vivien nővére, és közelebb húzta magához a két gyereket.

„Ez azért nem megy olyan könnyen”, adtam dodonai választ a rövid, de annál riasztóbb csend után, mire Vivien nővére elsírta magát.

*

Vivien még mindig szuperjól nézett ki, és a kilencvenes évek kurvás stílusa is jól passzolt magas termetéhez és szőke hajához, az orrában apró gyémántot viselt, és köldökpiercingje volt – felülre ugyanis csak egy rózsaszín topot húzott, amely szabadon hagyta a hasát. Nem volt rajta melltartó, és a melle minden mozdulatnál, akár egy harang, ide-oda billent. Örjítő volt minden pillanat, amikor lopva ránéztem. Miután megnyugtattam az aggódó családot, „rendben lesznek a dolgok”, és felajánlottam, hogy „ha súlyosbodik helyzet, természetesen segíték”, Vivien behívott a szobájába. A gimnáziumi évekről és az azóta eltelt időről fecserésztünk.

Vivien a gimnázium után nem tanult tovább, csak valami tanfolyamot végzett el, és a reklámparban helyezkedett el marketingesként, bár lehet, hogy tévedek, és összekeverem valakivel, mert akkoriban mindenki marketinges volt.

Érintés (2005. fa, 72 × 21,5 × 17 cm, tulajdonos: A Magyarországi Szlovének Szövetsége, Szentgotthárd, fotó: Zóka Gyula)

Mivel a szekrény, a falipolc és a fésülködőasztal-ka mellett csak egy ágy fért el a magánzárka méretű szobában, mindketten az ágyon foglaltunk helyet; szorosan egymás mellett ültünk. Miközben egyik érdektelen emléket idéztük fel a másik után, én bénultan ültem Vivien mellett; rövid sortba bújtatott feszes, izmos combját – „heti ötször megyek kondiba”, mesélte vihogva – csak centik választották el a kezemtől, mégsem mertem megérinteni. Akkor is ilyen közel ültünk egymáshoz, bepréslődve egy padba, amikor arra vállalkoztam, hogy korrepetáлом történelemből. Túl voltunk már „kapcsolatunk” csúcspontján, azon a bizonyos lassúzáson, de nem adtam fel a reményt, hogy újra közel kerülhetünk egymáshoz. A német egyesülésről, Németország kialakulásáról és Bismarckról magyaráztam neki, és még egy térképet is elkértem a szertárból, hogy „európai aspektusba helyezzem ezt a történelmi pillanatot”. Vivien akkor éppen cicanadrágot viselt, de a combjai ugyanilyen feszesek és hívogatóak voltak, mint most a sortban, és szűk pólója akkor is szépen kirajzolta testének minden porcikáját. Nagyon sokáig sikerült türtőztetnem magam ott, a padban, pedig sokszor már azt sem tudtam, mit beszélek, igaz, szerintem Vivien sem. Az egyik alkalommal, amikor egészen közel hajoltam hozzá, hogy felhívjam a figyelmét egy korabeli szemelvényre, hozzáérttem a hajához, amely ugyanolyan lágy és selymes, és jó szagú volt, mint azon a bizonyos éjszakán. Magam sem tudom, hogy történt, de egyszer csak megfogtam a combját, és belecsoáltam a fülébe. „Na, ezt most hagyjuk abba!”, hőkölt hátra. „Bocsánat”, hebegtem zavartan, majd szótlanul túrtam, ahogy összepakolja a könyveit, és hátra sem nézve, köszönés nélkül távozik az osztályteremből. A kis- és nagynémet egységről, a francia-német háborúról és Bismarck egyensúlyi politikájáról már nem tudtam beszélni neki. Megsemmisülve ültem jegyzeteim között a teremben, emlékszem, velem szemben egy szakadt óriástérkép lógott.

Alig fél óra után ott, a cellaméretű panelszobában egyre jobban akadozott a beszélgetés, s mivel Vivient a divaton és bulizáson kívül a gimnáziumban sem érdekelt semmi más, hamarosan elfogytak a témák; a kezem még mindig bénultan feküdt mellettem. Hosszú csönd ereszkedett közénk, és már éppen kezdett kínozássá válni a helyzet, amikor a tekintetem egy fényképen akadt meg a szoba falán. A fotón egy akkori még menőnek számító kocsit, talán a Ford legújabb modelljét. „A barátomé”, kommentálta

a képet Vivien, miután elégedetten nyugtázta, hogy felfedeztem a relikviát. „Ezt tolták a segge alá a Philipsnél, ahol most dolgozik.” Bénán bólintottam, és majdnem elsírtam magam. Nekem semmilyen kocsim nem volt, nemhogy egy szemmel láthatóan vadonatúj nyugati autóm, amelyről Vivien nyomban azt is elmesélte, hogy nem is akármilyen, hanem az amerikai piacra szánt darab, és ezért a normál gyári guminál jóval szélesebb abroncsokkal látták el. Valamit még hadovált a töréstszelekről, de azt már tényleg képtelen voltam követni.

*

Amikor megtudtam, hogy rövidesen megérkezik Vivien barátja, egyben a Ford (?) gazdája, aki egykor birkózóbajnok volt, és mindenféle érmet nyert, elnézést kértem, és arra hivatkozva, hogy indul a vonat, szedelőzködni kezdtem. Éppen nyúltam volna a kilincs után, amikor megéreztem, hogy egy brutális és ellentmondást nem tűrő erő közeledik felém, de nem maradt időm ezen gondolkodni, mert az erő abban a pillanatban fel is tépte a parányi szoba ajtaját.

Megérkezett Csaba.

„Ő az?”, kérdezte, miközben a kezét, akár egy revolvért, rám szegezte. „Ő”, válaszolta megszeppent hangon a hátam mögül Vivien. Csaba nem ismert meg engem, amit természetesen nem is róhattam fel neki, én viszont azonnal felismertem őt. Egy házibuliban találkoztunk, rögtön azután, hogy Vivienről szőtt álmaim szertefoszlottak, ahová Csaba kizárólag Vivien miatt jött el. Ezt rögtön közölte is velünk, miközben megvető tekintettel egyenként végigmért bennünket. Amikor éppen nem az ölében lovagló ülésben, szétvetett lábbal ülő Viviennel smárolt, arról magyarázott, hogyan is mennek a dolgok az ETO-ban, ahol birkózott, meg úgy egyébként az életben. Utólag visszagondolva, olyanok voltunk, mint egy csapat gibbon, körülültük, és sóvárgó tekintettel bámultuk a domináns vezérhímet, aki kiválasztotta a csoport legértékesebb nőstényét. Különösen azok a történetei tettek szemmel láthatóan nagy hatást mindenkire, amelyek a helyi cigánybandákról szóltak. A Szókratész és Zico* névre hallgató bandavezé-

* A félreértések elkerülése végett (különösen Szókratész esetében) és a fiatalabb olvasók kedvéért el kell mondanom, hogy az említett urak a becenevüket az akkoriban legendás brazil válogatott két játékosáról kapták (vagy adták maguknak), nem pedig holmi görög filozófusról.

rekkel, akiket látásból minden győri ismert, ha akkoriban csak egyszer is végigsétált a Baross utcán, Csaba meg a sportoló haverjai hol háborúztak, hol meg sefteltek – mikor mit hozott az élet. Egyszer, egy óvatlan kitarulkozásom alkalmával, ami oly ritkán jellemző a kamaszokra, a szabadidőm eltöltésének módjáról érdeklődő apámnak elmeséltem, hogy van egy barátom (jó, tudom, ez hazugság volt, de hát vágytam rá, hogy igaz legyen), aki ismeri Zicót és Szókratészt. Még ma is előttem van apám pulykavörös arca, ahogy az idegességtől vibráló hangon közli velem: „Ez a Csaba egy hülye fasz, és ha jót akarsz az életben, akkor távol tartod magad tőle is, és a brazil gépsortól is.” Apám tanácsa és szigorú tiltása ellenére én mégsem gondoltam Csabáról, hogy hülye fasz lenne, továbbra is félelemmel vegyes tisztelettel néztem rá, részben a Zicóval és Szókratésszel kapcsolatos ügyei miatt, részben meg azért, mert Viviennel járt. Azon a bizonyos bulin éjfél körül az egyik osztálytársam elhányta magát, és Csaba, mintha csak erre a jelre várt volna, hangos méltatlankodással – „na, elég volt ebből a hülyeségből”, mondta, ami egyszerre szólt nekünk és az ölében ülő Viviennek – felpattant, és elindult kifelé. Vivien ellenkezés nélkül, azonnal követte. Csaba sem tőlem, sem a házigazdától, sem senki mástól nem köszönt el. Amikor legközelebb az utcán találkoztam vele – annak ellenére, hogy jó hangosan és persze előre köszöntem neki –, egyszerűen átnézett rajtam. Bár nagyon vágytam rá, később sem lettünk barátok, pedig gyakran láttam, amikor Vivienre várt az iskola előtt. Általában idegesen, akár egy dühödt bika, mászkált föl és alá a bejárat előtt. Sosem volt elég bátorságom, hogy odamenjek és lejattoljak vele, de ez után még köszönni sem mertem neki.

Esélyem sem volt, hogy kimenjek a szobából. Csaba szélteben és hosszában teljesen elfoglalta a kijáratot. Úgy éreztem magam, mint egy csapdába szorult vadállat.

Csaba kicsit már elhízott, de még így is félelmetesek voltak az izmai, a bika nyaka; az egyik füle, mint általában birkózóké, gyűrött volt. Volt valami majomszerű a mozgásában, és abban is, ahogy hosszú karja járás közben tehetetlenül himbálózott a teste mellett. A zakója majd széthasadt a hátán, aranyszínű nyakkendőtüje furcsamód vonzotta a tekintetemet. Vivien igazat mondhatott, és tényleg valami menzserféle lehetett, mert nagyon határozottan, parancsoláshoz szokott ember módjára lépett fel, és rögtön átvette az irányítást.

Arról persze szó sem lehetett, hogy elmenjek. „Ezt most átbeszéljük részletesen”, mondta nem is nekem, hanem Viviennek címezve, aki lelkesen bólogatott. Visszamentünk hát a nagyszobába, ahol minden és mindenki ugyanabban a kataton állapotban leledzett, amelyben otthagytuk őket. A virág a vázában, a bor bontatlanul a dohányzóasztalon. Vivien anyja komoran nézett maga elé, a nővére a kezét tördelte, az apja sóvárgó pillantásokat vetett a borosüvegre, Tibor, a sógor, akár egy félkegyelmű, hülyén vigyorgott, a két gyerek meg az egyik sarokban játszott. Csak a nagymama éledt fel, amikor meglátott. „Olivér, megházasodtál?”, kérdezte vagy mondta, nem tudtam eldönteni. „Anyuka, hagyja abba, ő nem Olivér!”, tette helyre az öregasszonyt Vivien nővére, miközben elnézést kérő tekintettel Csabára nézett, aki apró biccentéssel nyugtázta a közjátékot.

Csaba, már amennyire a szűk tér engedte, fel-alá járkált, és közben beszélt. Látszott rajta, hogy gyakorlott előadó, nem először csinálja. Előbb röviden összefoglalta az ügy lényegét, sokat beszélt a kölcsönről és a részletekről, amelyeket a leendő sógora már hónapok óta nem törlesztett, majd jól letolta Tibort: „Ez már függőség, Tiborkám”, mondta fenyegető hangon, „ezzel valamit kezdened kell. Nem leszek állandóan mögötted, hogy kimossalak a szarból!” Tibor arcáról, első ízben, amióta megismertem, eltűnt az ostoba vigyor, látszott rajta, hogy komolyan tart Csabától, aki falkavezéreként vicsorgott rá. „Igen, igen... tudom”, hebegte a szerencsétlen hülye, és megpróbálta a lehető legkisebbre összehúzni magát. Egyértelmű volt, hogy ki itt a főnök.

Hamarosan én kerültem sorra. Csaba először is közölte velem, hogy a szerződést a maga részéről semmisnek tekinti, de az okára nem tért ki, amit nem is nagyon bántam. „A képlet pedig hibás”, folytatta, miközben felmutatta a szerződésnek azt az oldalát, amelyen a félelmetes egyenlet volt. Az egész család merev és velem együtt rémült tekintettel bámulta a törtvonal felett és alatt sorakozó betűk és számok épeszű ember számára felfoghatatlan, zagyva keverékét, amelynek végösszege Z, vagyis az éppen aktuális havi törlesztőrészlet volt. Bár ennek akkor már nem volt jelentősége, mivel Tibor úgysem fizette. „A számítás-technikusokkal írtam egy algoritmust”, jelentette be rövid hatásszünet után Csaba, olyan büszkén, mintha legalábbis valami veszélyes vírus ellenszerét találta volna fel, „és kiderült, hogy ha még érvényes is lenne ez a szerződés, akkor sem megfelelőek a részletek”.

Az egész család megkönnyebbülten sóhajtott fel a bejelentés hallatán, csak a nagymama zavarta meg a diadalmas pillanatot. „A kölcsönt akkor is fizetni kell!”, rikácsolta. „Olivér” bökött rám a botjával, „mond meg nekik te is, hogy a kölcsönt mindig vissza kell fizetni!” Jókora jön meg ennek is az esze, gondoltam magamban, miközben aggódalmas pillantást vettem Csabára. Összeszorított foggal, rendíthetetlenül állt a szoba közepén; egy kidagadt ér lüktetett a nyakán. „Anyuka, maradjon csöndben!”, intette le Vivien anyja az öregasszonyt, aki még mormogott valamit, de aztán elhallgatott. „Erre még visszatérünk”, mondta bosszúsan Csaba, majd új áldozat után kutatva diadalittasan felém fordult. „Na, ügyvédkém, ehhez mit szólsz?”, szegezte nekem a kérdést, miközben kezembe nyomta a szerződést, amely még mindig annál az ijesztő képletnél volt nyitva.

Egy pillanatra farkasszemet néztünk, s nekem eszembe jutott az a bizonyos házibuli, ahol valaki elhánnya magát, Csaba pedig Viviennel távozott. „Jóvan, bazmeg”, gondoltam magamban, „akkor most elfogadom a kihívást.” „Nézze, kérem”, kezdtem bele, miközben minden idegszállammal arra koncentráltam, hogy megőrizzem az ügyvédhez méltó, tárgyilagos hangot. El voltam szánva teljes szívemmel és lelkeimmel, hogy a következő percekben korrekt módon tájékoztatom ezt a szegényt, de tisztos családot a kölcsön vissza nem fizetésének következményéről, ami csakis árverés lehet, amikor Csaba egyszerűen belém fojtotta a szót: „Most igazam van, vagy nincs?! Erre válaszolj, ügyvédkém!” Viktimológiai ismereteim arra figyelmeztettek, hogy az áldozattá válást ilyen és hasonló helyzetekben, főleg, ha ekkora erőfölényben van a potenciális elkövető, a legegyszerűbben úgy kerülhetjük el, ha nem ellenkezünk vele, sőt, mindenben igazat adunk neki. Néhány másodpercnyi idegőrlő csend után, minden tudományos tény és figyelmeztetés ellenére, mégis megkockáztattam egy szerény kísérletet szakmai becsületelem helyreállítására. „Én azt gondolom, hogy ez azért egy kicsit bonyolultabb kérdés, minthogy egy igennel vagy egy nemmel feleljünk rá”. Eddig jutottam, mert Csaba, meg sem várva a mondanivalóm lényegét, rám üvöltött, akár egy kiképzőőrmester: „Most igen vagy nem?!” „Igen”, adtam fel az utolsó védvonalamat is, „igaz van”.

„Akkor ennyi”, összegezte az ügyet Csaba, és elfintorodott. „Kérdés van?”, fordult a család felé.

Nem volt kérdés.

„Olivér, mondd meg neki, hogy a kölcsönt akkor is vissza kell fizetnie, ha eljátszotta!”, törte szét a pillanatot varázsát a nagymama. Örömmel nyugtáztam, hogy még Csaba jelenléte sem tudja megfékezni az öregasszonyt.

„Hát ebben van valami”, csúszott ki önkéntelenül a számon.

„Ha innen nézzük, akkor nekünk, ha onnan nézzük, a banknak van igaza”, vágta ki magát a helyzetből Csaba, majd – miután immár sokadszorra a nap folyamán tetőtől talpig végigmért – megvető hangon hozzátette: „Mindig is tudtam, hogy a jog egy baromság”.

Vivien nem kísért ki. Csaba háta mögül tettett vidámsággal integetett, „szia!”, „szia”, feleltem jóval kevesebb lelkesedéssel. „Másokat is meg fogunk még kérdezni!”, fenyegetett Csaba, „a vállalati jogászkal már fel is vettem a kapcsolatot”. Visszapillantottam ugyan az ajtóból – szétvetett lábbal, karba font kézzel és felszegett állal állt a szoba közepén, mint a Duce dicső napjaiban –, de ezt a megjegyzését már válasz nélkül hagytam.

„Olivér elmegy?!”, rikácsolta az öregasszony.

„El”, mondta szinte csak nekem Vivien anyja, és becsukta mögöttem az ajtót.

Akkor határozhattam el magam, amikor a liftben megpillantottam a *Zsöci hülye* feliratot. Elővettem a lakáskulcsomat, és amilyen gyorsan csak tudtam, nagy nyomtatott betűkkel ezt karcoltam a zsöcis felirat és a horogkeresztek közé, a *Hajrá ETO*-val egy vonalra: *Csaba egy hülye fasz*. Éppen a z betűnél tartottam, amikor nagyot zökkenve megállt a lift, és már nyílt is az ajtaja. Villámgyorsan megfordultam, és egy sötét öltönyös, negyven körüli férfivel találtam magam szemben. „A vállalati jogász!”, szólalt meg bennem a vészcsengő. Fogalmam sem volt róla, látta-e, hogy az előbb még mit műveltem. Szigorú tekintettel végigmért, de végül nem szólalt meg.

Igyekeztem megőrizni a hidegvéremet. Szépen, nyugodtan, már-már komótosan sétáltam ki a házból, mint akinek az égvilágon semmi, de semmi félnivalója sincs. A következő házig bírtam idegekkel, s amikor már biztos voltam benne, hogy Csaba nem láthat meg a lakás ablakából, elkezdtem rohanni az állomás felé. Szerencsém volt, tíz perccel azután, hogy kifulladásra és zilált külsővel megérkeztem, éppen indult egy vonat Pestre.